

Atvinnuvegaráðuneytið
Skúlagötu 4
150 Reykjavík

Reykjavík 26. maí, 2021

Efni: Umsögn um umræðuskjal um landbúnaðarstefnu Íslands

Neytendasamtökin telja mjög mikilvægt að unnin sé skýr landbúnaðarstefna til framtíðar og fagna því að fyrsta skrefið í þá átt hafi verið tekið í því umræðuskjali sem nú er til umsagnar.

Neytendasamtökin taka undir marga þá áherslupunkta sem finna má í skjalinu, svo sem áherslu á; umhverfis- og loftslagsmál, aukna korn- og jarðrækt, dýravelferð, áherslu á nýsköpun og rannsóknir og lífræna ræktun og aukin tengsl neytenda og bænda. Samtökin telja einnig sérstaklega mikilvægt að breytingar verði gerðar á styrkjaumhverfi landbúnaðarins líkt og rakið er í skjalinu í þá átt að bændur fái styrki óháð framleiðslugrein. Bæði er eðlilegt að styrkjakerfi þvingi ekki bændur inn í ákveðnar greinar og þá er mikilvægt að ákveðinn sveigjanleiki sé í kerfinu til að hægt sé að bregðast við síbreytilegum kröfum neytenda. Neytendasamtökin gjalda þó varhug við hugmyndum um að opna á frekari undanþáguheimildir í samkeppnislögum og telja þvert á móti að afnema þurfi umdeilda undanþáguheimild varðandi afurðastöðvar í mjólkuriðnaði. Þá er það afstaða samtakanna að stefna eigi að því að draga úr tollvernd og beina þess í stað stuðningi beint til bænda.

Áður en ráðist er í stefnumótunavinnu þarf að gera rannsókn á neysluhegðun, væntingum og framtíðarhorfum neytenda. Jafnframt þarf í slíkri vinnu að hafa að leiðarljósi grunnkröfur neytenda eins og þær eru settar fram af Sameinuðu þjóðunum, ekki síst réttinn til að fá grunnþörfum mætt, réttinn til öryggis, réttinn til upplýsinga og réttinn til vals.

Neytendasamtökin leggja ríka áherslu á að unnin verði skýr landbúnaðarstefna og aðgerðaráætlun sem sátt ríkir um og að vilji neytenda sé hafður að leiðarljósi í þeirri vinnu. Mótun slíkrar stefnu er viðamikil verkefni og brýnt er að vel takist til. Í byrjun árs 2020 skilaði starfshópur sem ætlað var að endurskoða búvörusamninga, tillögum sínum til ráðherra. Lagði hópurinn m.a. til að ráðist yrði sem fyrst í heildstæða stefnumótun í landbúnaði til lengri tíma og með skýrri framtíðarsýn. Var tekið fram að vönduð stefnumótun kostaði verulegan tíma og fjármuni og óraunhæft væri að starfshópur, líkt og skipaðir hafa verið, gæti unnið svo viðamikil verkefni. Í framhaldinu skipaði ráðherra svo hópur þann sem nú skilar umræðuskjali sem líta ber á sem fyrsta skrefið í átt að fullmótaðri stefnu. Neytendasamtökin fagna umræðuskjalinu sem góðu fyrsta skrefi og hvetja til þess að vinnunni verði

framhaldið af fullri alvöru. Mætti m.a. horfa til þess hvernig Bretar hafa nálgast gerð matvælastefnu, sjá nationalfoodstrategy.org.

Umræðuskjal um landbúnaðarstefnu Íslands er gott veganesti inn í þá vinnu sem fram undan er við að móta landbúnaðarstefnu. Skrefið þarf hins vegar að taka til fulls og lýsa Neytendasamtökin sig reiðubúin til að leggja hönd á plóg.

F.h. Neytendasamtakanna

Breki Karlsson